

**ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ
ՄԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ**

ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	ՊԱՏՄԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ԱՍԲԻՈՆ	ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ, ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՒ ԴՐԱՆՑ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴԻԿԱՅԻ ԱՍԲԻՈՆ
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ ԵՎ ԸՆԹԱՑԻԿ ՄՈԴՈՒԼ	ՄԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ ԵՎ ՄՈԴՈՒԼՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ	1510B4/15
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ /ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ/
ԿՈՒՐՍ/ԿԻՍԱՍՅԱԿ	3-րդ կուրս, 1-ին կիսամյակ
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	<p>Մահմանելով պետական իշխանության կազմակերպման հիմնական սկզբունքները՝ Սահմանադրական իրավունքը հանդիսանում է ժամանակակից պետությունների իրավական հիմքը: ՀՀ-ում նոր պետականություն ձևավորելու և զարգացնելու խնդրի լուծումը, չափազանց արդիական է դարձնում սահմանադրական իրավունքի՝ որպես գիտության և իրավական համակարգի ձևավորման հարցը: Ուստի և ապագա իրավագետների համար կարևոր է Սահմանադրական իրավունք դասընթացի ուսումնասիրումը:</p> <p>1.Ներկայացնել պետության իրավական համակարգի հիմքը, պետական իշխանության կազմակերպման հիմնական սկզբունքները:</p> <p>2.Հիմնավորել սահմանադրական իրավունքի՝ որպես իրավական համակարգի առաջատար ճյուղի, նշանակությունը ՀՀ իրավական համակարգում:</p> <p>3.Ներկայացնել ՀՀ Սահմանադրության կառուցվածքը և դրա նշանակությունը մարդու և քաղաքացու իրավունքների պահպանման գործում:</p> <p>4.Ներկայացնել սահմանադրությունների տեսակները, ընդունման և փոփոխման կարգերը:</p> <p>5. Գաղափար տալ մարդու իրավունքների պաշտպանության մեխանիզմների և երաշխիքների մասին:</p> <p>6.Ներկայացնել իշխանության, ժողովրդավարության և քաղաքացիական հասարակության գաղափարների փոխադարձ կապը:</p> <p>7.Վերլուծել քաղաքացիական հասարակության կառուցվածքն ու տարբեր սուբյեկտների (ՁԼՄ-ներ, ՀԿ-ներ և այլն) դերը քաղաքացիական հասարակության կայացման գործում:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 8.Բացատրել տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման յուրակերպությունները ՀՀ-ում:
ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ	<p>ԳԻՏԵԼԻՔ</p> <p>1.ՀՀ սահմանադրական կարգի հիմունքները:</p> <p>2.Մարդու և քաղաքացու իրավունքներն ու պարտականությունները ըստ ՀՀ սահմանադրության:</p> <p>3.Սահմանադրական արդարադատության իրականացման կարգը ՀՀ-ում:</p>

	<p>4. ՀՀ սահմանադրության կառուցվածքը:</p> <p>5. Սահմանադրական իրավունքի, որպես գիտության, կառուցվածքն ու զարգացման պատմությունը:</p> <p>6. ՀՀ իշխանության մարմինների համակարգը:</p> <p>7. "սահմանադրություն" հասկացությունը, բացատրի սահմանադրության դերն ու նշանակությունը</p> <p>ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ</p> <p>1. Տարանջատել ՀՀ իշխանության մարմինների լիազորությունները ըստ սահմանադրության:</p> <p>2. Ներկայացնել ՀՀ ընտրական համակարգը ըստ սահմանադրության:</p> <p>3. Տեղեկություններ տալ ՀՀ քաղաքական համակարգի և նրա քաղաքատարրերի մասին:</p> <p>4. Վերլուծել անձի սահմանադրաիրավական կարգավիճակի տարրերը իրենց առանձնահատկություններով:</p> <p>5. Տարանջատել մարդու քաղաքական, քաղաքացիական, սոցիալ-տնտեսական, մշակութային իրավունքներն ըստ սահմանադրության:</p> <p>6. Մասնակիորեն իրականացնել մարդու իրավունքների պաշտպանություն ըստ ՀՀ Սահմանադրության</p> <p>ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆ</p> <p>1. Սահմանադրություն հասկացության իրավաբանական և քաղաքական բնույթի, սահմանադրության էության և գործառնությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիքների տիրապետում:</p> <p>2. Սահմանադրական իրավունքի գիտության աղբյուրներին, համակարգի և մեթոդների իմացություն:</p> <p>3. Սահմանադրական իրավունքի զարգացման հիմնական միտումների վերլուծություն:</p> <p>4. Սահմանադրաիրավական նորմերի ու ինստիտուտների մասին գիտելիքների տիրապետում:</p>
--	--

<p>ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ԿՐԵԴԻՏՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ - 6 • ԼՍԱՐԱՆԱՅԻՆ ԺԱՄ - 80 • ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ - 40 • ՍԵՄԻՆԱՐ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔ - 40 • ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԺԱՄ - 5
--	--

<p>ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐ</p>	<p>Պետության և իրավունքի տեսության, Մարդու իրավունքների և ազատությունների հիմունքների, Պետության և իրավունքի պատմության իմացություն</p>
----------------------	---

<p>ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Դասախոսություն • Զրույց • Բանավեճ • Սեմինար պարապմունքներ • Աշխատանք օրենքների և նորմատիվ իրավական ակտերի հետ
--	---

<p>ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ</p>	<p>1. Սահմանադրական իրավունքի ընդհանուր բնութագիրը</p> <p>1.1. սահմանադրական իրավունքի առարկան, նորմերը և ինստիտուտները,</p> <p>1.2. սահմանադրաիրավական հարաբերություններն ու դրանց</p>
--	---

	<p>տեսակները,</p> <p>1.3.սահմանադրական իրավունքի տեղն ու դերը ՀՀ իրավական համակարգում</p> <p>2.Սահմանադրական իրավունքի գիտությունը</p> <p>2.1.սահմանադրական իրավունքի համակարգը և աղբյուրները,</p> <p>2.2.սահմանադրական իրավունքի զարգացումը արդի փուլում</p> <p>3.Սահմանադրություն հասկացությունն ու բովանդակությունը</p> <p>3.1.սահմանադրության էությունն ու իրավաբանական բնույթը,</p> <p>3.2.սահմանադրության տեսակներն ու ձևերը,</p> <p>3.3.սահմանադրության ընդունման և փոփոխման կարգը</p> <p>4.ՀՀ սահմանադրական կարգի հիմունքները</p> <p>4.1.սահմանադրական կարգ հասկացությունը,</p> <p>4.2.ժամանակակից պետության սահմանադրական բնութագիրը,</p> <p>4.3.ՀՀ քաղաքական համակարգը,</p> <p>4.4. պետական իշխանության կազմակերպման հիմունքները</p> <p>5.Անձի իրավական կարգավիճակի հիմունքները</p> <p>5.1.անձի իրավական կարգավիճակ հասկացությունը,</p> <p>5.2.մարդու և քաղաքացու իրավական վիճակի սկզբունքները,</p> <p>5.3.օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց իրավական վիճակը ՀՀ-ում,</p> <p>5.4.իրավունքների և ազատությունների սահմանափակումը</p> <p>6.ՀՀ պետական կառուցվածքի սահմանադրական հիմունքները</p> <p>6.1.ՀՀ կառավարման ձևը,</p> <p>6.2.ՀՀ տարածքային կառուցվածքը,</p> <p>6.3.ՀՀ պետական ռեժիմը,</p> <p>6.4.պետության ձևի սահմանադրաիրավական բնութագիրը</p> <p>7.ՀՀ պետական իշխանության մարմինները</p> <p>7.1.պետական իշխանությունը որպես սահմանադրական իրավունքի ինստիտուտ,</p> <p>7.2.պետական իշխանության մարմինների հասկացությունը,</p> <p>7.3.պետական մարմինների տեսակներն ու սահմանադրական առանձնահատկությունները,</p> <p>7.4. ՀՀ ընտրական համակարգը,</p> <p>7.5.ՀՀ նախագահը,</p> <p>7.6.ՀՀ Ազգային Ժողովը,</p> <p>7.7.ՀՀ կառավարությունը,</p> <p>7.8.տեղական ինքնակառավարման սահմանադրական հիմունքները</p> <p>8.Սահմանադրական արդարադատությունը ՀՀ-ում</p> <p>8.1.սահմանադրական արդարադատությունը սահմանադրական վերահսկողության համակարգում,</p> <p>8.2.սահմանադրական դատարանի իրավական կարգավիճակը,</p> <p>8.3.սահմանադրական դատավարության ընթացակարգն ու դրա առանձնահատկությունները</p> <p>9. Մարդու և քաղաքացու սահմանադրական պարտականություններն ու իրավունքները</p> <p>9.1.քաղաքացիություն հասկացությունը,</p> <p>9.2.ՀՀ քաղաքացիության ձեռքբերման կարգն ու սկզբունքները,</p> <p>9.3.քաղաքացիության դադարեցումը</p>
--	---

<p>ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ</p> <p>ՀԻՄՆԱԿԱՆ</p>

<p>1. Էլեկտրոնային դասախոսությունների փաթեթ</p> <p>2. ՀՀ սահմանադրական իրավունք, դասագիրք բուհերի համար, ԵՊՀ հրատ.,2003թ.:</p> <p>3. ՀՀ Սահմանադրություն,27.11.2005թ.</p> <p>4. Հ. Քոչարյան, Սահմանադրական իրավունքի հիմնահարցեր, Եր.,1994թ.</p>
--

<p>ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ</p>	<p>.ՀՀ օրենքը նախագահի մասին,19.02.1996 2.ՀՀ օրենքը Ազգային Ժողովի մասին,20.02.2002 3.ՀՀ օրենքը Կառավարության կազմավորման և հրաժարականի մասին,14.10.1998 4.ՀՀ օրենքը տեղական ինքնակառավարման մարմինների մասին 5.ՀՀ օրենքը սահմանադրական դատարանի մասին,1.07,2006 5. Քաղաքագիտություն, ուսումնական ձեռնարկ բուհերի համար, Պետրոսյան ՌՕՀՕ, Երևան, 2002թ 6. Ուսումնասիրենք ժողովրդավարությունը, կառավարումը և ընտրությունները: Քաղաքացիական և ընտրական կրթության ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, International IDEA և Կրթության ազգային ինստիտուտ, Երևան, 2007: 7.Քաղաքացի նախագիծ – համայնքային հիմնախնդիրների հետազոտման ուսումնական նախագիծ, Միվիտաս, Երևան, 2009 8.ՀՀ ընտրական օրենսգիրք, գլուխներ՝ 13-18</p>
------------------	---

<p>ՍՏՈՒԳՄԱՆ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՁԵՎԵՐԸ</p>	<p>1-ին ընթացիկ գրավոր ստուգում 2-րդ ընթացիկ գրավոր ստուգում Ամփոփիչ բանավոր ստուգում Գրավոր և բանավոր յուրաքանչյուր հարցատոմս պարունակում է երեք հարց՝ 100 միավոր առավելագույն արժեքով, հարցատոմսի հարցերն ունեն 35,35,30 միավորային արժեք</p>
---	--

<p>ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Բաղադրիչ 1 – 10% (հաճախումներ) 2. Բաղադրիչ 2- 20% (ընթացիկ ստուգում 1-ին) 3. Բաղադրիչ 3- 20% (ընթացիկ ստուգում 2-րդ) 4. Բաղադրիչ 4- 40% (ամփոփիչ ստուգում) 5. Բաղադրիչ 5- 10%(ընթացիկ ակտիվություն)
--	---

<p>ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Գնահատման թվային միավորը</th> <th>Տառային գնահատական</th> <th>Գնահատականի պաշտոնական թվային համարժեքը</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>96-100</td> <td>A+</td> <td>5+</td> </tr> <tr> <td>91-95</td> <td>A</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>86-90</td> <td>A-</td> <td>5-</td> </tr> <tr> <td>81-85</td> <td>B+</td> <td>4+</td> </tr> <tr> <td>76-80</td> <td>B</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>71-75</td> <td>B-</td> <td>4-</td> </tr> <tr> <td>66-70</td> <td>C+</td> <td>3+</td> </tr> <tr> <td>61-65</td> <td>C</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>40-60</td> <td>C-</td> <td>3-</td> </tr> <tr> <td>Մինչև 39</td> <td>D</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>	Գնահատման թվային միավորը	Տառային գնահատական	Գնահատականի պաշտոնական թվային համարժեքը	96-100	A+	5+	91-95	A	5	86-90	A-	5-	81-85	B+	4+	76-80	B	4	71-75	B-	4-	66-70	C+	3+	61-65	C	3	40-60	C-	3-	Մինչև 39	D	2
Գնահատման թվային միավորը	Տառային գնահատական	Գնահատականի պաշտոնական թվային համարժեքը																																
96-100	A+	5+																																
91-95	A	5																																
86-90	A-	5-																																
81-85	B+	4+																																
76-80	B	4																																
71-75	B-	4-																																
66-70	C+	3+																																
61-65	C	3																																
40-60	C-	3-																																
Մինչև 39	D	2																																

Ուսանողի ծանրաբեռնվածության աշխատաժամանակը կրեդիտ/կրեդիտ ժամ – 6/180

Հ/Հ	Թեմա	Լսարանային ժամեր				Ուսանողի ինքնուրույն աշխատա- ժամանակը	Ուսանողի ընդհանուր աշխատա-ժամանակը
		դ.	ա.	գ.	լ.		
1.	Սահմանադրական իրավունքի ընդհանուր բնութագիրը: Սահմանադրական իրավունքի առարկան, նորմերը և ինստիտուտները, սահմանադրաիրավական հարաբերություններն ու դրանց տեսակները, սահմանադրական իրավունքի տեղն ու դերը ՀՀ իրավական համակարգում	4	4			8	16
2.	Սահմանադրական իրավունքի գիտությունը: սահմանադրական իրավունքի համակարգը և աղբյուրները, սահմանադրական իրավունքի զարգացումը արդի փուլում	4	4			8	16
3.	Սահմանադրություն հասկացությունն ու բովանդակությունը սահմանադրության էությունն ու իրավաբանական բնույթը, սահմանադրության տեսակներն ու ձևերը, սահմանադրության ընդունման և փոփոխման կարգը	4	4			8	16
4.	ՀՀ սահմանադրական կարգի հիմունքները:սահմանադրական կարգ հասկացությունը,ժամանակակից պետության սահմանադրական բնութագիրը,ՀՀ քաղաքական համակարգը, պետական իշխանության կազմակերպման հիմունքները	4	4			8	16
5.	Անձի իրավական կարգավիճակի հիմունքները :անձի իրավական կարգավիճակ հասկացությունը,մարդու և քաղաքացու իրավական վիճակի սկզբունքները,օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց իրավական վիճակը ՀՀ-ում,իրավունքների և ազատությունների սահմանափակումը	4	4			8	16

6.	ՀՀ պետական կառուցվածքի սահմանադրական հիմունքները: ՀՀ կառավարման ձևը, ՀՀ տարածքային կառուցվածքը, ՀՀ պետական ռեժիմը, պետության ձևի սահմանադրաիրավական բնութագիրը	4	4			8	16
7.	ՀՀ պետական իշխանության մարմինները: պետական իշխանությունը որպես սահմանադրական իրավունքի ինստիտուտ, պետական իշխանության մարմինների հասկացությունը, պետական մարմինների տեսակներն ու սահմանադրական առանձնահատկությունները, ՀՀ ընտրական համակարգը, ՀՀ նախագահը,	4	4			10	18
8.	ՀՀ Ազգային Ժողովը, ՀՀ կառավարությունը, տեղական ինքնակառավարման սահմանադրական հիմունքները	4	4			10	18
9.	Սահմանադրական արդարադատությունը ՀՀ-ում: սահմանադրական արդարադատությունը սահմանադրական վերահսկողության համակարգում, սահմանադրական դատարանի իրավական կարգավիճակը, սահմանադրական դատավարության ընթացակարգն ու դրա առանձնահատկությունները	4	4			9	17
10	Մարդու և քաղաքացու սահմանադրական պարտականություններն ու իրավունքները, քաղաքացիության հասկացությունը, ՀՀ քաղաքացիության ձեռքբերման կարգն ու սկզբունքները, քաղաքացիության դադարեցումը	4	4			8	16
	1-ին ընթացիկ ստուգում						5
	2-րդ ընթացիկ ստուգում						5
	Ամփոփիչ ստուգում						5
	Ընդամենը	40	40			85	180